

คำวินิจฉัยของ นายศักดิ์ เตชะชาญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๓/๒๕๔๘

วันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๔๘

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคทางเลือกที่สาม

นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง ยื่นคำร้องลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๔๘ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคทางเลือกที่สาม ผู้ถูกร้อง กรณีผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ เนื่องจากผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมืองครบสี่ภาคอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนผู้ร้อง รับผิดชอบการจัดตั้งพรรคทางเลือกที่สาม ผู้ถูกร้อง จึงมีเหตุให้ยุบพรรคการเมือง ได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ผู้ร้องจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ข้อเท็จจริง สรุปว่า นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง ได้รับความแจ้งการจัดตั้งพรรคทางเลือกที่สาม ผู้ถูกร้อง ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๗ ซึ่งครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันที่ผู้ถูกร้องจะต้องดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ในวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๔๘ ซึ่งผู้ร้องก็ได้แจ้งให้ผู้ถูกร้องดำเนินการแล้ว และเมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๔๘ ผู้ถูกร้องได้แจ้งให้ผู้ร้องทราบว่า ผู้ถูกร้องได้จัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๑ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๒๘๒ หมู่ที่ ๔ ตำบลแมคคานาห์ อำเภอโคกศรีสุพรรณ จังหวัดสุพรรณบุรี ลำดับที่ ๒ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๔๒ ถนนประจักษ์ ตำบลเวียงเหนือ อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง ลำดับที่ ๓ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๒๑๕/๑๔ หมู่ที่ ๑๑ แขวงบางนา เขตบางนา กรุงเทพมหานคร และลำดับที่ ๔ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๖ หมู่ที่ ๖ ตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี รวม ๔ สาขา แต่เมื่อผู้ร้องได้ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่เกี่ยวข้องตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคทั้งสี่สาขาของผู้ถูกร้อง ก็ปรากฏจากรายงานผลการตรวจสอบของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสุพรรณบุรีว่า รายชื่อในรายงานการประชุมและผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานสาขาพรรค ลำดับที่ ๑ รวม ๔ คน นั้น ผู้มีรายชื่อเข้าร่วมประชุม จำนวน ๓ คน

ให้ถ้อยคำต่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ฯ ว่า ไม่มีการประชุมจัดตั้งหรือเลือกตั้งกรรมการสาขาพรรคแต่อย่างใด ส่วนผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานสาขาพรรคให้ถ้อยคำว่ามีการประชุมจัดตั้งสาขาพรรค แต่วันเวลาที่ประชุมไม่ตรงกันกับที่ระบุในรายงานการประชุมที่ผู้ถูกร้องแจ้งต่อผู้ร้อง ซึ่งผู้ร้องได้ใช้อำนาจตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ แจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ผู้ถูกร้องได้ชี้แจงว่าการให้ถ้อยคำไม่ตรงกับรายงานการประชุมเนื่องจากผู้ให้ถ้อยคำไม่เข้าใจคำถาม ทั้งเข้าใจวันประชุมผิด และต่อมารองหัวหน้าพรรครักษาการหัวหน้าพรรคทางเลือกที่สามได้แจ้งผู้ร้องว่าการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๑ ไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคจึงขอยกเลิกการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๑ และไม่ประสงค์จะดำเนินการทางการเมืองต่อไป ผู้ร้องจึงเห็นว่าภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรค ผู้ถูกร้องมิได้ดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมืองครบภาคละหนึ่งสาขาตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนพรรคการเมืองประกาศกำหนดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคทางเลือกที่สาม ผู้ถูกร้องตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ฯ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัย แจ้งผู้ร้องทราบและสำเนาคำร้องให้ผู้ถูกร้องเพื่อชี้แจงแล้ว ผู้ถูกร้องไม่ชี้แจง

พิจารณาแล้ว ข้อเท็จจริงตามคำร้องซึ่งผู้ถูกร้องมิได้โต้แย้งคัดค้าน ฟังได้ว่าผู้ร้องซึ่งเป็นนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคทางเลือกที่สาม ผู้ถูกร้องไว้ในทะเบียนพรรคการเมืองตั้งแต่วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๗ ครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองในวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๔๘ แต่ผู้ถูกร้องไม่ได้ดำเนินการให้มีสาขาพรรคให้ครบภาคละหนึ่งสาขาตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนพรรคการเมืองประกาศกำหนด ภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ทั้งในภายหลังเมื่อผู้ร้องแจ้งให้ชี้แจง ผู้ถูกร้องก็ยอมรับข้อเท็จจริงตามคำร้องของผู้ร้อง และไม่ประสงค์จะดำเนินการทางการเมืองอีกต่อไป เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไปซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา” และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า

“พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (๑) .....(๒) ....(๓) .....(๔) ..... (๕) ไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามิเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองนั้น” การที่ผู้ถูกร้องซึ่งเป็นพรรคการเมือง ไม่ได้ดำเนินการให้มีสาขาพรรคอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๒๘ ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงมีเหตุให้ยุบพรรคทางเลือกที่สามได้

อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคทางเลือกที่สาม

นายศักดิ์ เตชชาญ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ